

Werkwoorden IF1: Spelling VD (voltooid deelwoord)

Spelling VD (volt. deelwoord)

Sterke VD's eindigen op **-en** (b.v. *gebarsten, gelopen*).

Zwakke VD's eindigen op **-t** of **-d** (b.v. *gewerkt, verhuisd*).

Bij twijfel tussen de eindletters **-t** of **-d** geldt hier ook weer de regel van 't **KoFSCHiP**.

Eenvoudiger is het te letten op de **uitspraak** bij het zg. **langer maken** van het **VD**.

Vb.: *De zanger werd omhelsd* << *De omhelse zanger*.

LET OP: Een VD kan nooit op **-dt** eindigen (*gebrandt*). De regel **STAM + t** geldt alleen voor de PV tegenwoordige tijd. [VD gebruikt als Bn: zie hieronder.]

Lekker geskikett of geskikedd ?

A. Vul de voltooide deelwoorden (VD's) in.

1. De hond was goed (africhten) ____.
2. De biefstuk is medium (braden) ____.
3. De gijzelaars zijn (vermoorden) ____.
4. De pop wordt (aankleden) ____.
5. De atleet was (uitputten) ____.
6. De foto is (vergroten) ____.
7. De muur is weer (bekladden) ____.
8. We hadden niets (vermoeden) ____.
9. Ik had mijn vingers (branden) ____.
10. Zij was er niet voor (terugdeinzen) ____.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

B. Gebruik de VD's als bijvoeglijke naamwoorden.

1. Africhten: De goed ____ hond.
2. Braden: De ____ biefstuk.
3. Vermoorden: De ____ mensen.
4. Aankleden: De ____ pop.
5. Uitputten: De ____ atleet.
6. Vergroten: De ____ foto.
7. Bekladden: De ____ muur.
8. Vermoeden: Een niet ____ toestand.
9. Branden: De ____ vingers.
10. Terugdeinzen: De ____ vrouw.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

VD gebruikt als Bn (bijvoeglijk naamwoord)

VD	VD als Bn
STERK: eindigt op -en De vrouw is gevallen De bom is gebarsten	Blijft hetzelfde De gevallen vrouw De gebarsten bom
ZWAK: eindigt op -t of -d Ik heb het voorval gemeld Ik heb dat antwoord verwacht De bure <u>n</u> zijn verhuis <u>d</u>	VD +e Het gemel <u>de</u> voorval Het verwach <u>te</u> antwoord De verhuis <u>de</u> bure <u>n</u>
Geen verdubbeling van -t of -d hier!!	
De foto's zijn vergroot De straat is verbreed	De vergro <u>te</u> foto's De verbred <u>e</u> straat
Verdubbeling hier omdat je anders een ander woord krijgt	
We hebben het huis bezet De toeristen zijn gered	Het bezet <u>te</u> huis De gered <u>de</u> toeristen

De regels voor **verdubbeling** en **verenkeling** bij een bijvoeglijk gebruikt voltooid deelwoord zijn dezelfde als bij gewone bijvoeglijke naamwoorden:

*een wit vlak – het witte vlak – de muur is gewit – de gewitte muur
een breed doek – de brede weg – de weg is verbreed – de verbrede weg*

Werkwoorden IF1: Spelling VD (voltooid deelwoord)

Twee of drie begrippen vooraf

Als je praat over **werkwoordsvorming**, heb je meteen te maken met de zogenaamde **PV** (persoonsvorm) en het **VD** (voltooid deelwoord).

PV en VD hebben elk hun eigen spellingsregels. Kijk eerst of een werkwoord PV is of VD en pas dáárna de juiste regels toe.

De **PV** vind je door:

- a) de zin vragend te maken (ja/nee-vraag). Het werkwoord dat voorop komt, is de PV;
- b) de zin te veranderen van tegenwoordige naar verleden tijd, of andersom (want de PV bepaalt tegenwoordig of verleden);
- c) de zin te veranderen van getal, namelijk van enkelvoud naar meervoud of weer andersom. Dit doe je natuurlijk gelijktijdig met het onderwerp.

Het onderwerp van een zin staat in een bepaalde persoon (1^e/2^e/3^e persoon enkelvoud of meervoud). Het enige **werkwoord** dat hiervan qua vorm afhankelijk is, heet daarom de **persoonsvorm**. Dus LET OP:

- * Het onderwerp (Ik/jij/hij etc.) is niet de persoonsvorm.
- * Verwar het begrip 'persoonsvorm' niet met 'persoonlijk voornaamwoord'. Dit laatste is iets heel anders (zie *Routeplanner 2*, woordsoorten).

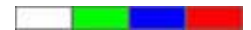
Het **VD** is het zogenaamde *ge*-werkwoord dat gevormd wordt met een van de hulpwerkwoorden van voltooid tijd (hebben/zijn) of het hulpwerkwoord van de lijdende vorm (worden). Voor verdere uitleg en uitzonderingen, zie *Spelling VD*.

De **infinitief** is het hele (onvervoegde) werkwoord. Het komt na hulpwerkwoorden als *zullen, kunnen, mogen, moeten, willen, etc.* en vormen als *zit te, ben aan het, ga* etc.

Soms verwacht men het meervoud van een werkwoord met de infinitief: wij *vermoeden*, zij *gaan* etc. Deze meervouden zijn vervoegde vormen want ze horen bij een 1^e of 2^e of 3^e persoon meervoud; geen infinitieven dus.

Het **TD** (tegenwoordig deelwoord) is b.v. *lopend(e), gaand(e), lezend(e)* etc.

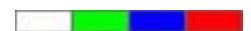
C. Zeg van de vetgedrukte werkwoorden tot welke werkwoordsvorm ze behoren: PV, VD, Infinitief of TD (tegenwoordig deelwoord).

1. Sterven **was** zijn lievelingsact.
2. Sapperloot! Ben jij uit de hemel **gefallen**?
3. Hoe **gaat** het met Kees?
4. Ik had dat niet nog eens kunnen **overdoen**.
5. Hij **heeft** het niet breed.
6. Toch heeft hij nooit veel **uitgegeven**.
7. Wil je me een dienst **bewijzen**?
8. Men blijft **zoeken** naar het gat in de hemel.
9. Ik zit al uren zinnetjes te **verzinnen**.
10. **Turend** naar de hemel zag hij plotseling een ufo.

1. _____	6. _____
2. _____	7. _____
3. _____	8. _____
4. _____	9. _____
5. _____	10. _____

D. VD en VD als Bn (of TD als Bn). Doe als in het voorbeeld.

Voorbeeld: leren – Het proefwerk is goed gemaakt. – Het goed gemaakte proefwerk.

1. Poten	De aardappels zijn _____.	-	De _____ aardappels.
2. Uitdelen	De rapporten zijn _____.	-	De _____ rapporten.
3. Bezetten	Het gebouw werd _____.	-	Het _____ gebouw.
4. Omsingelen	De toeristen werden _____.	-	De _____ toeristen.
5. Peinzen	Hij had lang _____.	-	De _____ schrijver.
6. Africhten	De hond is _____.	-	De _____ hond.
7. Lopen	De race is _____.	-	De _____ race.
8. Bevrijden	De gevoelens werden _____.	-	De _____ gevoelens.
9. Omhelzen	De zanger wordt _____.	-	De _____ zanger.
10. Barsten	Het ei was _____.	-	Het _____ ei.